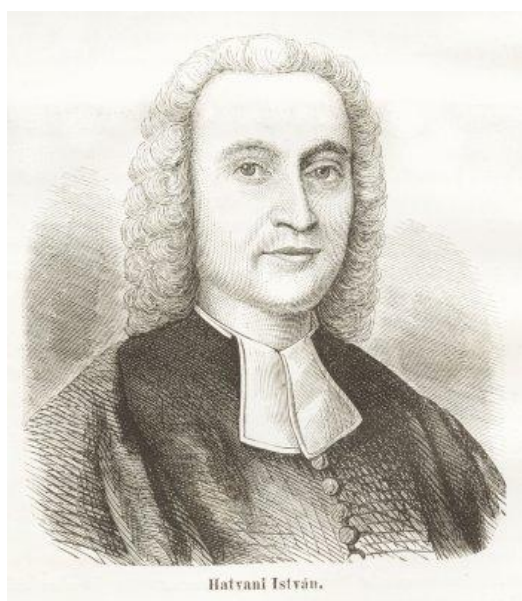

Debreceni Egyetem
Hatvani István Szakkollégium

2025. évi Őszi Tudományos Hallgatói Konferencia

Programfüzet

2025. december 4. (csütörtök)
Magyar Tudományos Akadémia
Debreceni Területi Bizottság (DAB) Székháza
4032 Debrecen, Thomas Mann u. 49.

A Konferencia programja:

2025. december 4. csütörtök

- 8:00 Megnyitó (Bognár Rezső Terem, Földszint)
- Prof. Dr. Pintér Ákos
a Hatvani István Szakkollégium igazgatója
 - Vadász Márton
a Hatvani István Szakkollégium Hallgatói Önkormányzatának elnöke
- 8:30 Plenáris előadás (Bognár Rezső Terem, Földszint)
- Prof. Dr. Kurtán Tibor tanszékvezető egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, TTK, Kémiai Intézet, Szerves Kémiai Tanszék:
Miért éppen kémia?
- 9:00 Néprajztudományi szekció
(Bognár Rezső Terem, Földszint)
- 9:00 Társadalomtudományi és Kultúratudományi szekció
(Klub Terem, Földszint)
- 9:00 Matematika és Műszaki tudományok szekció
(Berényi Dénes Terem, Földszint)
- 9:00 Természettudományi szekció
(Csokonai Terem, I. emelet)
- 9:00 Idegennyelv-tanítás és Angol irodalom, kultúra szekció
(Holló László Terem, I. emelet)
- 13:00 Ebéd
(I. emeleti körfolyosó)
- 14:00 Történettudományi és Jogtudományi szekció
(Csokonai Terem, I. emelet)
- 14:00 Szociológia és Társadalompolitika szekció
(Holló László Terem, I. emelet)

9:00 Néprajztudományi szekció

Levezető elnök: Dr. Marinka Melinda

Kádár Anna Katalin (II. Néprajz MA-II. Orosz BA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): „a gör. kath. vallás nem vallás, a gör. kath. hit nem tiszta, meg van hamisítva” – Ortodox hitre térés Izán az 1900-as évek elején

Témavezető: Prof. Dr. Keményfi Róbert

Kutatásom témája a 20. századeleji Máramaros vidéki falvak mikroközösségei. A vizsgálatok központi témaeleme Izán és Lipcsén a görögkatolikus egyházból való kiszakadás és ortodox hitre térés. Előadásomban az izai esetpéldát tárgyalom és bemutatom az ortodox hitre térés eredményeként megszülető informális közösséget. A kutatást az új társadalomtörténet módszertanával végzem. Felhasznált forrásaim az izai keresztelési anyakönyvek (1900–1913) és az ortodox hitre térést követő bírósági tárgyalásokon lejegyzett tanúvallomási jegyzőkönyvek.

Porkoláb Benedek (I. Néprajz PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Ki az alkotó? - A mátraaljai, bükkaljai pásztortáskák szörbetétes díszítése

Témavezető: Prof. Dr. Keményfi Róbert

Előadásomban a mesterszakos szakdolgozatom egyik sarkalatos kérdésének kibontásával foglalkozom, a mátravidéki pásztortáskák díszítésével. A nevezett terület különböző szegleteiből kerültek elő egymással nagy hasonlóságot mutató bőr pásztortáskák a 20. század derekán. Adódik a kérdés, hogy honnan eredhet a hasonló ábrázolásmód? Kik lehettek az alkotói a mives daraboknak? Az előadás folyamán a szörbetétes technikának a szóban forgó tárgyakon megjelenő egyedi alkalmazásának bemutatása mellett az általam feltett kérdésekre is igyekszem válasszal szolgálni. A kutatás jelen szakaszát a klasszikus néprajzi terepet lecserélve, a témához tartozó múzeumi anyagot vizsgálva végeztem el.

Hegedűs Gyöngyi (I. Muzeológia PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A debreceni nagytemplom harangjai az anyagvizsgálat és a levéltári adatok tükrében

Témavezető: Dr. P. Szalay Emőke

A Debreceni Nagytemplom Rákóczi-harangja a város egyik nevezetes látnivalói közé tartozik. A város polgárai mindig nagy becsben tartották. Az 1802-es tűzvészben lezuhant a toronyból, az oltás következtében megrepedt, és nagyon sokáig nem használták. 1862-ben kivágták a repedt részt, amiből egy új kisharangot öntöttek a Kollégium számára, a nagyharang pedig visszakerült a toronyba. Mivel ismét elrepedt, 1873-ban újraöntötték, de az eredeti feliratok és a Rákóczi címer az új harangon is szerepel. Az anyagvizsgálatok eredménye szerint azonban más-más összetételű az eredeti harangból megmaradt címerábrázolás, a kollégiumi kisharang és a ma is használatban lévő nagyharang anyaga. Mi lehet az oka? Ennek megvilágításában segítenek a levéltári források.

Vadász Márton (IV. Néprajz PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Egy 1838-as toldi bíróválasztás néprajzi tanulságai

Témavezető: Dr. Kavecsánszki Máté

Told egyike a történeti Bihar vármegye kismemesi településeinek, a falu lakosságának egy jelentős része, körülbelül a fele rendelkezett valamilyen kiváltsággal a 18 - 19. században. A nemesi családok peres ügyeiben a nemesek hadnagya bíraskodott, míg a kiváltságokkal nem rendelkezők felett a település bírása rendelkezett joghatósággal. Ez a kettős igazgatási forma a 18. század utolsó évtizedeitől kezdve jellemezte Toldot, működése jól dokumentált a Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltárban fennmaradt, 1810-től vezetett jegyzőkönyvön és a különböző peres dokumentumokon keresztül. Egy ilyen peres anyag maradt ránk 1838-ból, ekkor a toldi nemesek és a kiváltsággal nem bíró családok közt indult per a bíróválasztás kapcsán: a nemesség egy

csoportja megpróbált beavatkozni a bíróválasztásba, ami a két csoport közti konfliktushoz vezetett. A forrás segítségével beleláthatunk az 1838-as Told mindennapjainak egy szeletébe, egy kismemesi település igazgatásának működésébe, illetve a faluban élő különböző társadalmi csoportok közti konfliktusokba.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-25-3 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

**Papp Bernadett Kitti (II. Néprajz MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium):
Az ipar és a kereskedelem hatása az anyagi kultúrára**

Témavezető: Dr. Kavecsánszki Máté

Előadásomban bemutatom a vizsgált térség és település térbeli, illetve a kutatás időbeli határait, kitérek vizsgálataim elméleti hátterére, azokra a szakirodalmakra és kutatókra, akik jelen téma tekintetében foglalkoztak a gazdaság, a kereskedelem, az ipar és az anyagi kultúra kapcsolatával. Kitérek a csornai menyecskekezdők tipológiai vizsgálatára (mintakincs, anyaghasználat, technika tekintetében) és a tárgycsoport kutatásának kapcsolatára a kereskedelemmel. Röviden érintem Csorna gazdasági és kereskedelmi viszonyait a 19-20. század fordulóján, majd előadásom végeztével vázolom a kutatás fő forrásait és eddigi eredményeit.

Vona Zoltán (I. Néprajz PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Debrecen környéki műkő "fejfák"

Témavezető: Prof. Dr. Bartha Elek

Kutatásaim során Debrecen és környékének temetőtörténetét, sírjeleit vizsgálom. Terepmunkáimon figyeltem fel Debrecen-Józsán néhány különleges sírjelre, melyekhez hasonlóakkal ezidáig még nem találkoztam a szakirodalmakban. Ezek, a környéken kis számban fellelhető sírjelek fejfa alakúak, azonban műkőből, betonból készültek. Gyönyörű példái annak a XX. századi átmenetnek, mely során a hagyományos fejfákat váltották az időtállóbb, műkőből készült sírkövek. Napjainkra Józsán kívül már több helyen is sikerült ezeket a különleges sírjeleket regisztrálnom, melyeket előadásom által most a közönség is megismerhet.

Sántha Sára Virág (I. Néprajz PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem): A káosz megfékezése - Vadászkutya-ábrázolások a predinasztikus kori Egyiptomban

Témavezető: Dr. P. Szalay Emőke

Előadásomban a vadászkutya-ábrázolásokat vizsgálom azon tárgyakon, amelyek a predinasztikus kori Egyiptomban készültek. Ezek edényeken, palettákon, elefántcsontból és csontból készült tárgyakon és sziklarajzokon maradtak fent. Az állatokat többnyire a vadászat kontextusában ábrázolták. A kutatás célja annak feltárása, hogy miként jelenik meg a kutya, mint a rend (maat) képviselője (és annak kivívója), és hogyan tükröződnek a vadászathoz köthető mozzanatok (üldözés, csapdába ejtés, bekerítés, támadás) által. Vizsgálom, hogyan jelenik meg a káosz és a természet nyers ereje feletti győzelem gondolata.

Kürti Tünde (II. Néprajz és Kulturális antropológia PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem): Szocializáció, biztonság, krízis: az otthon változó jelentései egy szilágysági faluban a 20. században

Témavezető: Dr. Szabó Árpád Tőhötöm

A kutatás a szilágysági Bogdánd példáján vizsgálja, miként alakult az otthon jelentése és funkciója a 20. század falusi társadalmában. Az otthon egyszerre volt a szocializáció tere, a biztonság forrása és a krízisek során újraértelmezett közeg. A közösség mindennapi működése során – a munkamegosztásban, a gondoskodásban és a rend fenntartásában – formálódtak azok a habitusok, amelyek a falusi élet erkölcsi alapját képezték. A második világháború utáni

újrakezdés, a kollektivizálás, az iparosodás, a rendszerváltás és a migráció megbontották e rendet, új szerepeket és morális dilemmákat teremtve. A kutatás az otthont a mindennapi gyakorlatokban formálódó társadalmi térként értelmezi, bemutatva, miként alakultak át a közösség életét meghatározó viselkedésminták.

Jelen munkát Magyarország Collegium Talentum programja támogatta.

Plenter Krisztina (I. Néprajz PhD, Történelem és Néprajzi Doktori Iskola, Debreceni Egyetem): A szülés és gyermekgondozás változó szokásai, etnikai vetületei (Kulturális konfliktusokhoz vezető út a csecsemőgondozás és kisgyermeknevelés során a kiskorú anya saját gyermekkel gyermekvédelmi szakellátásban)

Témavezető: Prof. Dr. Tamáska Máté

A gyermekvédelmi szakellátás sajátos formája, a kiskorú anya gyermekével közös gyermekotthoni helyezés. Az intézményekben a szegénységi kultúrából érkező, nagyrészt roma kiskorú anyák a többségi társadalomtól eltérő gyermeknevelési attitűddel rendelkeznek. A többségi társadalomra jellemző a nők kései gyerekvállalása, de ez a szegénytelepeken és a hasonló városi miliókban akár egy évtizeddel hamarabb normális. Az intézményben a többségi kultúra mintájú ellátás, a gyermekgondozás és a bekerülők értékrendje, szokásai kulturális konfliktusok ütközőpontjai. Az etnikai cigány kultúraként - adott esetben szegénység kultúraként - definiált, néprajzi értelemben reliktumok fennmaradásának vizsgálata.

Sárközi Zsófia (II. Magyar nyelv és irodalom MA, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Kálvin János Református Szakkollégium): Mesék, mondák, igaz történetek Bátyú településen

Témavezető: Dr. Kész Margit

A mese, monda és igaz történet évszázadok óta a közösség összetartozását és az egyén figyelni tudó képességét erősíti. Toposzaik időtállóak, mindig alkalmazkodtak az új korokhoz, így ma is tanítanak, segítenek túlélni a nehézségeket. A népmesék, történetek kutatása tehát nem elavult, hiszen a történetmondás a közösségi emlékezet és problémamegoldás fontos eszköze. A különböző műfajok – tréfás, tanító, hiedelemmonda, tündérmese – mind saját funkcióval bírnak. A magyar nyelvű folklórszövegek kutatásának Kárpátalján is vannak előzményei, de e téren még kevés feltáró kiadvány született, ezért fontos ezen kutatások folytatása.

9:00 Társadalomtudományi és Kultúratudományi szekció

Levezető elnök: Prof. Dr. Pete László

Kocsis Viktória (IV. Biológiatestőr-Latin nyelv és kultúra tanára OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Állatábrázolás és jelentésrétegek Szent Izidor Etimológiák című művében

Témavezető: Kovács István

Miként válik egy állat pusztai leírásból a keresztény világkép hordozójává? Szent Izidor Etimológiák című művének állatábrázolásai a természeti világ enciklopédikus ismertetése mellett, a különböző állatok felruházott tulajdonságaiból fakadó különböző megítélésein keresztül közvetítenek kulturális és teológiai üzeneteket. Az Etimológiák XII. könyvében az állatok nem csak természeti lényekként jelennek meg, hanem a jó és a rossz, az erény és a bűn hordozóiként is. Előadásomban azt demonstrálom, hogyan mutatja be Izidor az állatokat, mint tudás- és jelentéshordozókat. Néhány állat példáján keresztül arra világítok rá, hogy az állatok szerepe az enciklopédiában túlmutat a természet ismertetésén.

Darcsi Georgina (II. Magyar nyelv és irodalom MA, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Beregszász): A "Pozakarpatszki" online platformon megjelenő mémek identitáskifejező szerepe

Témavezető: Dr. Gazdag Vilmos

A kutatás a „Pozakarpatszki” online platformon megjelenő mémek identitáskifejező szerepét vizsgálja. A többnyelvű régió társadalmi változásai és a háború okozta szétszóródás felerősítette az online tér közösségformáló funkcióját. A platform mémjeiben megjelenő nyelvi és kulturális utalások – a magyar, ukrán és orosz elemek kreatív keverése – nem pusztán humorforrások, hanem a regionális önazonosság, a tapasztalatok megosztása és az összetartozás fontos kifejezői. A kutatás során különböző módszerek kerülnek alkalmazásra, mint például megfigyelés, a témához kapcsolódó szakirodalmak feldolgozása, kvalitatív diskurzuselmélet és kvantitatív elemzés.

Soós Csilla (II. Hon-és népismeret szakos tanár-Magyar nyelv és irodalom szakos tanár OMA, Debreceni Egyetem): Gyermeküknek olvasó szülők kapcsolata fiaikkal

Témavezető: Pándyné Dr. Bacsikai Katinka

Kutatásom a gyermekeknek olvasó szülők és fiaik kapcsolatát vizsgálja. Különösen azt, hogy kisgyermekkorú közös olvasás mennyire befolyásolja a szülők-fiógyermek kapcsolatát. A szakirodalom szerint az együtt olvasás nemcsak az olvasási motivációt, hanem a kapcsolat minőségét, az érzelmi kötődést és a kommunikációt is erősíti. A kutatásban kvalitatív módszerrel, félíg strukturált interjúk és megfigyelések segítségével tárnám fel a szülő-fió párosok tapasztalatait. Az eddigi kutatások alapján a közös olvasás elmélyíti a bizalmat, javítja az önkifejezést és segítheti a családi kapcsolatok erősítését, különösen az alacsony olvasási motivációjú fiúk esetében.

Kas Dorka (II. Hon-és népismeret szakos tanár-Történelemtanár OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Helikopterszülők nyomában – hogyan mérjük a túlzott szülői bevonódást?

Témavezető: Enterszné Kocsis Zsófia

Előadásom a helikopterszülői magatartás, mint túlzott szülői kontrollt és bevonódást magában foglaló attitűd empirikus mérhetőségét vizsgálja nemzetközi szakirodalmi alapokon. Célja a leggyakrabban alkalmazott mérőeszközök összehasonlító elemzése a célpopuláció, a vizsgált tényezők és a kulturális kontextus szempontjából. A kutatás 33 tanulmány alapján készült szisztematikus szakirodalmi elemzésen alapul. A tanulmány hangsúlyozza, hogy a helikopterszülőség kulturálisan és életkori sajátosságok mentén eltérően értelmezhető, így a nemzetközi mérőeszközök adaptálása, valamint a kvalitatív és kvantitatív módszerek kombinálása szükséges a jelenség pontos és árnyalt feltárásához.

Bákonyi Dzszenifer Barbara (IV. Pszichológia PhD, Pszichológia Doktori Program, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Hatvani István Szakkollégium): Szívrendellenességgel élő gyermekek életminőségének vizsgálata

Témavezető: Dr. Kondé Zoltánné Dr. Inántszy-Pap Judit

A veleszületett szívfejlődési rendellenességek (CHD) előfordulása világszerte jelentős, és a túlélési arányok javulásával párhuzamosan egyre inkább előtérbe kerülnek olyan kognitív, szociális és viselkedési következmények, amelyeket az ellátórendszer jelenleg csak korlátozottan foglalkozik. A krónikus betegségekben szenvedő gyermekek sajátos fejlődési útvonalon haladnak, így esetükben az életminőség támogatása különösen hangsúlyozottá válik. Kutatásunk a magyar szívbeteg gyermekpopuláció életminőségét, az aktuális mentális és viselkedéses tüneteit, illetve pozitív gyermekkorú élményeit vizsgálja.

Pető Vanda (VI. Angol nyelv és kultúra tanára-Kémia-tanár OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A láthatatlan kapcsolat: mentor–szülő dinamika a Láthatatlan Iskola mentorprogramban

Témavezető: Dr. Chrappán Magdolna

Kutatásunk a szülői bevonódásról alkotott mentori percepciókat vizsgálja a Láthatatlan Iskola programban. A kérdőívünk kvalitatív részének pilot elemzése a mentor–szülő kapcsolat ambivalens természetére mutatnak rá. A kérdőívet kitöltő mentorok (N=34) válaszaiban megjelenő metaforák a távolságot és láthatatlanságot (pl. a szülők olyanok, mint „Columbo felesége”; „szellemek”), ugyanakkor az együttműködés lehetőségét (gyermek fejlesztése mint „közös kertészkedés”) is kifejezik. Az eredmények alapján a hatékonyabb együttműködés érdekében indokolt lehet strukturált kommunikációs csatornák kialakítása, szülői edukáció biztosítása, valamint a mentor–szülő találkozások intézményi keretének megteremtése.

Ludman Attila (II. Történelemtanár-Francia nyelv és kultúra tanára OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A frazeológiai egységek fordításának nyelvi és kulturális kihívásai

Témavezető: Dr. Marádi Krisztina

A frazeológiai egységek a nyelv és a kultúra határterületén helyezkednek el, fordításuk ezért komoly kihívást jelent. Az előadás célja, hogy bemutassa, milyen nyelvi és kulturális tényezők nehezítik ezeknek a kifejezéseknek az átvitelét egyik nyelvből a másikba. Szó lesz a fordítói stratégiákról, az idiomatikus jelentés megőrzésének lehetőségeiről, valamint a célnyelvi kultúra szerepéről a frazeológiai egységek interpretációjában.

Gabnai Nóra (II. Fordító és tolmács MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A fordítástámogató szoftverek vizsgálata

Témavezető: Dr. Tóth Máté

Az előadásom témája a digitális akadálymentesség egy hivatásos fordító szempontjából. Kutatásom során több, a digitális akadálymentességgel kapcsolatos forrásanyagot feldolgoztam, illetve néhány fordítástámogató szoftvert is megvizsgáltam akadálymentesség szempontjából. Prezentáciomban az így szerzett információkról számolok be. Röviden ismertetek néhány, a digitális akadálymentességgel kapcsolatos alapvető tudnivalót, majd a kutatásom fókuszában álló fő problémákról beszélek (nem elérhető funkciók és billentyűzetcsapdák). Végül a további kutatási terveimet is ismertetem.

Dr. Megyaszai Georgina (II. Fordító és tolmács MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Dumas élete, mintha saját regénye lenne

Témavezető: Dr. Marádi Krisztina

Előadásom Jean-Christophe Rufin *Un été avec Dumas* (Egy nyár Alexandre Dumas-val) című műve magyar fordításának első szakaszát mutatja be — a fordítás, mint kulturális közvetítés szempontjából. Rufin műve egyszerre tiszteletadás és párbeszéd Alexandre Dumas örökségével, ezért számomra a fordító feladata nem csupán nyelvi, hanem kulturális értelmezés is. Így az előadásom során Dumas életének anekdotái közül is szemléltetek néhányat. Valamint egy-két példán keresztül felvázolok néhány fordítási kihívást (mint például reáliák), valamint arra is keresem a választ, hogyan őrizhető meg Rufin játékos, esszéisztikus hangja és Dumas szellemisége a magyar nyelvben. Továbbá előadásomban röviden kifejtem azt is, hogy a könyv a France Inter által indított, klasszikus szerzőket újraértelmező *Un été avec...* sorozat része. Az *Un été avec...* („Egy nyár ...-val”) című francia sorozatot eredetileg a France Inter rádió indította, majd könyv formájában is megjelent. Minden kötet egy-egy klasszikus szerző – például Montaigne, Proust, Homérosz vagy Dumas – életművét dolgozza fel, közérthető, mégis gondolatilag gazdag stílusban. A sorozat célja, hogy a nagy irodalmi alkotásokat új, élményszerű megközelítésben mutassa be a mai olvasóknak, így teremtve hidat múlt és jelen között.

9:00 Matematika és Műszaki tudományok szekció

Levezető elnökök: Dr. Remete László és Dr. Oláh Márk

Petneházi Péter (III. Matematika BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Kneser- és Johnson-gráfokkal kapcsolatos problémák

Témavezető: Dr. Nyul Gábor

A Kneser- és Johnson-gráfok rokon fogalmak, (n,k) paraméterpár mellett mindkettőnek a csúcshalmaza egy n elemű halmaz összes k elemű részhalmazából áll, két csúcs pedig pontosan akkor szomszédos, ha metszetük rendre 0, illetve $k-1$ elemű. Ezekkel a gráfokkal kapcsolatban két fontos problémát mutatunk be: a kromatikus szám meghatározását és a Hamilton-kör létezését.

Hajdó Hanna – Baksa Anna (III. Matematika BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Classification of six-dimensional two-step nilpotent metric Lie algebras

Témavezető: Dr. Figula Ágota

I show that up to isometric isomorphism every 6-dimensional indecomposable 2-step nilpotent metric Lie algebra with 3-dimensional centre is isometrically isometric to a metric Lie algebra depending on three positive parameter and equipped with the standard Euclidean inner product. We established an analogous theorem for the metric Lie algebras with two dimensional centre. Using these theorems I will present the classification of the non-flat totally geodesic subalgebras of indecomposable six-dimensional metric Lie algebras with a three-dimensional center.

Baksa Anna – Hajdó Hanna (II. Matematika BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): The totally geodesic subalgebras of the metric $L_{6,22}$ Lie algebra

Témavezető: Dr. Figula Ágota

A Euclidean vector space together with a bilinear, skew-symmetric operation that satisfies the Jacobi identity, we obtain a metric Lie algebra. The totally geodesic subalgebras of a Lie algebra define the foliation (or covering) of the corresponding Lie group (e.g., sphere, torus). The flat totally geodesic subalgebras of metric, 2-step nilpotent Lie algebras of dimension at most six are known from the studies of Péter Nagy and Szilvia Homolya. In my research, I continue their work by determining the non-flat totally geodesic subalgebras. In my presentation, I introduce the non-flat totally geodesic subalgebras of the indecomposable six-dimensional metric Lie algebra with a two-dimensional center.

Balazs Patrick Attila (II. Matematika BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Két változós exponenciális diofantikus egyenletek vizsgálata adott modulus mellett

Témavezető: Dr. Remete László

A kutatás fő tárgya a híres, nagyon sokáig megoldatlan Catalan egyenlethől ered, némi módosítással. A vizsgált probléma egy két változós exponenciális diofantikus egyenlet, melyekre a Skolem sejtés azt állítja, hogy ha nem megoldhatóak, akkor létezik olyan m modulus mely fölött szintén nem megoldhatóak. Így a kérdés azzá válik, hogy mely teljes maradékrendszerek nem lefedhetőek $(\mathbb{Z}_m, *)$ két ciklikus rész-félcsoportjának összegeként. Az előadás témája az $n = 2p$, illetve $n = 3p$ esetek vizsgálata, eme esetekben a nem lefedhetőség bizonyításának bemutatása. Végezetül, az $n = pq$ esetről hangzik el néhány szó.

Elek Donát Levente (I. Mechatronikai mérnök MSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Autonóm navigáció és csapdaelkerülés ismeretlen munkatérben mobil robotokkal

Témavezető: Dr. Almusawi Husam Abdulkareem

Előadásomban az autonóm navigáció területének egyik kiemelt kihívásával, az ismeretlen környezetben történő navigálás során fellépő csapdába esés jelenségével annak egy lehetséges megoldásával foglalkozom. A javasolt módszer a szenzorok adataiból rekonstruált környezet

alapján jelöl ki pillanatnyi rövidtávú célokat a manőverek során, hogy elkerülje a célorientált viselkedés okozta csapdahelyzeteket. Emellett a közelmúltbeli mérési információk alapján létrehoz egy rövidtávú memóriát a környezetről, amit felhasználva a bonyolultabb csapdahelyzeteket is képes elkerülni/elhagyni. Az előadás során kitérek a javasolt módszer elméleti hátterére, illetve a fizikai implementáció kihívásaira is.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-25-2 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Kása Emese (III. Matematika PhD, Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskola, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A GeoGebra és a szöveges feladatok alkalmazása a differenciálszámítás oktatásában

Témavezető: Dr. Figula Ágota

Kutatásunkban villamosmérnök és fizikus hallgatókat vizsgáltunk a differenciálszámítás témakörében. A kísérleti csoport GeoGebra és szöveges feladatok segítségével míg a kontrollcsoport a hagyományos tanítási módszerrel tanult. A két csoport teljesítményét a félév elején, közepén és végén megíratott dolgozatok, valamint a hallgatók órai aktivitásának megfigyelésével hasonlítottuk össze. Azt tapasztaltuk, hogy a kísérleti csoport hallgatói több szempontból is jobban teljesítettek, mint a kontrollcsoport hallgatói. Többek között jobban elsajátították a teljes függvényelemzést. Megfigyeléseinket a gyűjtött adatok statisztikai elemzésével és az APOS-elmélettel támasztottuk alá.

9:00 Természettudományi szekció

Levezető elnökök: Dr. Csoma Hajnalka és Dr. Csupász Tibor

Török Dóra Viktória (I. Vegyész MSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Interaction of salane-type compounds with transition metal ions

Témavezető: Dr. Kállay Csilla

N₂O₂-type ligands play a key role in the development of modern coordination chemistry and are also of significant interest in the field of medicinal chemistry. Their derivatives are increasingly used in pharmaceutical research, as numerous studies have confirmed their antitumor and cytotoxic effects. We investigated the coordination properties of novel water soluble, salen-type N₂O₂-donor ligands in the presence of copper(II), nickel(II), and zinc(II) ions. Furthermore, the protective effect of these ligands against metal ion catalyzed peptide oxidation were also studied. For our studies, we applied pH-potentiometry, UV-Vis spectrophotometry, ESR spectroscopy, and HPLC techniques.

Szabó Péter Csaba (I. Vegyész MSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Removal of Octinoxate, a UV-filter Compound, from Aquatic Environment Using Polydimethylsiloxane Sponge

Témavezető: Dr. Gáspár Attila

This work demonstrates the potential of polydimethylsiloxane sponges for removing organic UV filter compounds such as octinoxate from aqueous solutions. The sponges were fabricated using simple templates made of hydrophilic fused or pressed particles. Among the prepared sponges, those templated with sugar cubes or coarse salt exhibited the highest adsorption capacity, effectively adsorbing up to 0.6% of their own mass in octinoxate. The PDMS sponges were fully regenerable, allowing for the complete removal of octinoxate without any detectable changes in their adsorption properties or dry weight.

Grajczárik Adél Dorottya (III. Vegyészmérnök BA, Debreceni Egyetem): Blokk kopolimerek karakterizálása MALDI-TOF tömegspektrometriával

Témavezetők: Benedek Máté Benjámin és Dr. Nagy Tibor

A RAFT polimerizáció szabályozott molekulatömegű és szerkezetű polimerek előállítását teszi lehetővé. Ezzel az eljárással N-izopropil-akrilamid (NIPAM) és N-akriloilmorfolin (NAM) polimerizációját, valamint blokk kopolimereik előállítását valósítottuk meg. A polimerek jellemzésére MALDI-TOF tömegspektrometriát alkalmaztunk, amely részletes információt nyújt a összetételről, a molekulatömeg-eloszlásról. A kopolimerek tömegspektrumainak összetettsége miatt illesztési módszert alkalmaztunk a polimerjellemzők meghatározására. A részletes elemzést nemcsak a végtermék vizsgálatára, hanem a polimerizációs reakciók követésére és azok jellemzésére is alkalmaztuk.

Bara Gabriella (I. Vegyész MSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Ezüst(I)-tartalmú koordinációs polimerek képzése N-metil-foszfa-urotropinnal

Témavezető: Dr. Udvardy Antal

A koordinációs polimerek (CP) és a fém-szerves vázszerkezetek (MOF) egyre nagyobb figyelmet kapnak az anyagtudomány és a környezetvédelem területén is, a 2025-ös kémiai Nobel-díjat is MOF-ok felfedezésért ítélték oda. Ezek az anyagok az átmenetifém-ionok a többfunkciós szerves molekulákkal alkotott, jól definiált szerkezetei. Ilyen többfunkciós molekula lehet a vízóldható 1,3,5-triaza-7-foszfaadamantán (PTA), amely egy foszforatómmal és a három nitrogénatomjával kapcsolódhat a központi fémionhoz. Ezüst(I)-tartalmú koordinációs polimereket állítottunk elő az N-metil-PTA és az AgNO₃, valamint az AgCF₃SO₃ kölcsönhatásában, amelyek szerkezetét egykristály röntgendiffrakcióval határoztuk meg.

Felföldi Réka (I. Vegyész MSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Természetes és mesterséges eredetű édesítőszeres összehasonlító elemanalitikai vizsgálata

Témavezetők: Dr. Baranyai Edina és Ragyák Ágota

Az édesítőszeresek napjainkban egyre jelentősebb szerepet töltenek be a táplálkozásban, az egészségtudatos életmód és a különböző speciális étrendi irányzatok elterjedésének köszönhetően. Kutatásunk során célul tűztük ki 71 különböző cukorpótló esszenciális makro- és mikroelem, valamint toxikus fém-tartalmának vizsgálatát ICP-OES készülékkel. Az eredményeket felhasználva összehasonlító statisztikai értékeléseket végeztünk a különböző feldolgozottságú természetes és mesterséges, valamint az organikus és konvencionális termeléssel előállított édesítőszereseken.

Jenei Ákos Lajos (I. Vegyész MSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Bifunkciós angiográfiás Mn(II)-komplex előállítása és koordinációs kémiai jellemzése

Témavezető: Dr. Csupász Tibor

Előadásom során a 13-BPO-OPC2A ligandum előállítását és Mn(II)-ionnal alkotott komplexének koordinációs kémiai vizsgálatát mutatom be, amely potenciálisan alkalmazható mágneses magrezonanciás angiográfiás (MRA) eljáráshoz kontrasztanyagként. Az analitikai vizsgálatok során megállapítottam, hogy a [Mn(13-BPO-OPC2A)]-komplex megfelelő stabilitással és az alkalmazás szempontjából kielégítő inertséggel rendelkezik, a komplex relaxivitása pedig kiemelkedik a hasonló szerkezettel bíró származékok közül. A komplex relaxációs hatása tovább növekszik azáltal, hogy a véráramban található humán szérumalbumin (HSA) fehérjével adduktumot képez, amely az angiográfiás felhasználás szükséges feltétele.

Szabó Szófia (III. Biológia BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Aminosav-kötött CND-k toxikológiai és antimikrobiális hatásának vizsgálata

Témavezető: Dr. Szemán-Nagy Gábor György

A carbon nanodots-ok (CND) az utóbbi évtizedben a nanotechnológia és a biomedicina egyik legdinamikusabban fejlődő kutatási irányát képviselik. Ezek a 2–10 nm átmérőjű szénalapú

nanorészecskék kiváló fotolumineszcens tulajdonsággal, vízdoldhatósággal, kémiai stabilitással és alacsony toxicitással rendelkeznek, így ígéretes alternatívát nyújtanak a hagyományos, fémalapú kvantumpontokkal szemben. A nanorészecskék aminosavval történő kötése tovább növeli biokompatibilitásukat és specifikus kölcsönhatásaikat biológiai rendszerekben. Jelen kutatás célja aminosav-kötött carbon nanodots-ok szintézisének, toxikológiai profiljának és antimikrobiális aktivitásának vizsgálata.

Dobi Boglárka (III. Biológia BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Aerogélek biokompatibilitásának vizsgálata emlőssejteken

Témavezető: Dr. Szemán-Nagy Gábor György

Napjainkban az aerogélek egyre nagyobb figyelmet kapnak a kutatásokban rendkívül széleskörű alkalmazhatóságuknak köszönhetően. Kutatásunk célja a különböző méretű és fajtájú aerogélek biokompatibilitásának vizsgálata és sejtszintű hatásainak vizsgálata volt MG-63 oszteoblaszt-szerű és DPSC (dental pulp stem cell) sejtvonalakon. A kísérletek során a sejteket különböző aerogél-koncentrációkkal (0,5 és 1 mg/ml) kezeltük, majd Time-Lapse videómikroszkópos megfigyelést végeztünk LTS rendszerrel, amely lehetővé tette a sejtek proliferációjának, migrációjának és az aerogéllal történő interakcióinak a megfigyelését. A rögzített képsorozatok kvantitatív értékelését Fiji (ImageJ) szoftverrel végeztük. Az előzetes eredmények alapján a boroszilikát aerogél jelenléte nem mutatott citotoxikus hatást, sőt, elősegítette a sejtek proliferációját és migrációját, különösen a DPSC esetében. A kinyert adataink megerősítik, hogy az aerogélek biokompatibilisek és potenciálisan alkalmasak a csont- és fogszövet-regeneráció támogatására. A Time-Lapse alapú dinamikus képalkotás új megközelítést kínál a biomateriálok és sejt-kölcsönhatások időbeli vizsgálatára, amely értékes információkat szolgáltat a jövőbeli bioaktív scaffoldok fejlesztéséhez.

Bíró Tímea Ingrid (IV. Biomérnök BSc, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Bakteriális metabolitok hatása emlődaganat sejtmodellben

Témavezető: Kapitányné Dr. Mikó Edit

Az emlőrák a nők körében az egyik leggyakoribb daganatos megbetegedés. A mikrobiom a bakteriális metabolitok révén befolyásolhatja a daganatok működését, többek között a sejtek redox-homeosztázisán keresztül. Korábbi eredményeink szerint a 2,3-butándiol (2,3-BD) és a transzferulinsav (TFA) gátolja az emlődaganat sejtek proliferációját. 4T1 egér emlődaganat-sejtmodellben vizsgáltuk a metabolitok hatását az oxidatív stresszre és az EMT-re. Western blottal pro- és antioxidáns, valamint EMT marker fehérjék expresszióját, RT-qPCR-rel redoxgénének mRNS-szintjét elemeztük. Eredményeink azt mutatják, hogy 2,3-BD és TFA módosítja a redox homeosztázist és az EMT folyamatát, ami egy sokoldalú antineoplasztikus hatásra utal.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-25-1 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Darya Ruban (III. Kémia BSc, Debreceni Egyetem): Interaction of an Innovative Peptide-Based Drug Candidate with Transition Metal Ions

Témavezető: Dr. Kállay Csilla

ATN-161 is a synthetic pentapeptide, whose structure has been optimized for efficacy. Its small size allows for better tissue penetration compared. This unique design and its targeting of specific integrins make ATN-161 a promising candidate for various therapeutic applications. The interaction of this peptide with different transition metal ions has been studied. It involves both complex formation and oxidation studies. The complex formation with Cu(II), Ni(II) and Zn(II) ions was investigated by pH potentiometry, UV-Vis and CD spectroscopy. Its oxidation was carried out using the Cu(II)/H₂O₂ system and monitored by HPLC. The oxidized product was identified by LC-MS and MS/MS measurements.

Csók Ádám (IV. PhD, Molekuláris Sejt- és Immunbiológiai Doktori Iskola, Debreceni Egyetem): Primer és metasztatikus Wilms-tumork összehasonlítása miRNS- és fehérjeexpressziós különbségek alapján

Témavezető: Dr. Buglyó Gergely

A Wilms-tumor a leggyakoribb rosszindulatú vesedaganat gyermekek esetében. A tumorprogresszió során a miRNS-ek expressziós mintázata megváltozik, aminek relevanciája lehet azon fehérjék kifejeződésének szabályozásában, melyek a metasztázissal összefüggésbe hozhatóak. Korábban primer és metasztatikus tumorok közötti miRNS-expressziós eltéréseket határoztunk meg, amit hálózati analízis követett. Ezáltal több olyan fehérjét azonosítottunk, amelyek expressziója valószínűleg miRNS-ek révén szabályozódik, pl. egyes, az autofágiában szerepet játszó fehérjéket, mint a Beclin-1, az ATG7 vagy az ATG9. Ezen fehérjéket antitestekkel jelölve immunhisztokémiai vizsgálatot végeztünk FFPE mintákban.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-25-3 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

9:00 Idegennyelv-tanítás és Angol irodalom, kultúra szekció

Levezető elnök: Dr. Bülgözdí Imola

Kádár Lotti (V. Angol nyelv és kultúra tanára-Német nyelv és kultúra tanára OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Autentikusság az idegennyelv-oktatásban

Témavezető: Dr. Pintye-Lukács Erzsébet

Előadásom az autentikusság szerepével foglalkozik az idegennyelv-oktatásban, és arra a kérdésre próbál választ találni, hogy milyen mértékben képezte illetve képezi az autentikusság részét a korábbi, modern, illetve a mai idegennyelv-oktatásnak. A vizsgálat középpontjában a mai magyar középiskolai idegennyelv-oktatás áll. A kutatás célja, hogy feltárja az autentikusság különböző értelmezéseit és formáit, valamint összegyűjtse az autentikus tananyagok és tanítási módszerek alkalmazásának előnyeit és hátrányait az oktatásban. A kutatás feltételezi, hogy az autentikusság (különböző formáiban) a modern idegennyelv-oktatás egyik legfontosabb összetevője.

Sasvári Angelika (IV. Matematikatanár-Német nyelv és kultúra tanára OMA, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eötvös József Collegium): A két agyféltekés idegennyelv-tanulás megvalósulásának vizsgálata az iskolai nyelvoktatásban

Témavezető: Prof. Dr. Feldné Knapp Ilona

Napjainkban több idegen nyelv ismerete alapvető feltétel a világban való eligazodáshoz és a szakmai ismeretek megszerzéséhez. Az idegen nyelvek elsajátításának hagyományos színtere az iskolai nyelvoktatás. Statisztikai adatok támasztják alá, hogy hazánkban nagyon kevesen rendelkeznek jó nyelvtudással, noha korunkban elengedhetetlen az idegen nyelvek ismerete a világban való eligazodáshoz, más emberek és kultúrák megértéséhez vagy szakmai ismeretek megszerzéséhez. Számos ok állhat annak hátterében, hogy az emberek miért nem tudnak egy adott idegen nyelvet elsajátítani. Többek között problémát jelent, hogy a tanulási folyamat során az agy nincs teljes egészében kihasználva. A megoldás, hogy megtanuljuk a két agyféltekénket szinkronban használni, elérni, hogy egyszerre dolgozzanak, és ne felváltva. Ezt nevezzük kétféltekés tanulásnak. Előadásomban annak a kérdésnek járok utána, hogy megvalósítható-e a kétféltekés tanulás az idegen nyelvek esetében. Konkrét empirikus adatok alapján bemutatom, hogy az agy jobb féltekéjének bekapcsolása által a nyelvtanulás folyamata gyorsítható és hatékonyabbá tehető.

Rácz Réka (V. Angol nyelv és kultúra tanára-Német nyelv és kultúra tanára OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Többsnyelvűség a német mint idegennyelv oktatásban

Témavezető: Dr. Pintye-Lukács Erzsébet

Kutatásom tárgya a többsnyelvűség fogalma, különös fókusszal az angol mint idegennyelv hasznosítása a német nyelv oktatásban, felfedezni a két nyelv egymáshoz viszonyított nehézségeit és lehetőségeit. A célom a fogalom és a jelenség átfogó ismertetése a felhasznált szakirodalom segítségével és bizonyítani a felvetést, hogy az angol nyelv nagyban elősegítheti a német nyelv oktatást. A kutatásom szerves része a jelenlegi és volt némettanárokkal végzett interjúk, amelyek a témához kapcsolódó kérdésekre keresik a választ és hogy felárjam, mennyiben alkalmazzák ezt a pedagógusok.

Valicskó Sára Viktória (I. Amerikanisztika MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Deliciously Deadly: Exploring the Relationship Between Food and Murder in Chelsea G. Summers's *A Certain Hunger*

Témavezető: Dr. Lénárt-Muszka Zsuzsanna

Through close reading and analysis, I shall look at the relationship between food, eating and murder as it is presented in the novel. I shall examine the murders committed by the main character in order to investigate the symbolism concerning the method she uses to kill and the body part she chooses to consume. I shall also analyze the way madness is represented in the novel from the perspective of the main character who acts as the narrator. In this presentation I shall argue that the devouring of food may be seen as the “devouring” of a life, and thus the main character may both physically (through murder) and symbolically (though consuming parts of their bodies) conquer her victims.

Fazekas Fruzsina (V. Angol nyelv és kultúra tanára-Orosz nyelv és kultúra tanára OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Narcos: The Women of the Narcos Cinematic Universe

Témavezető: Dr. Lénárt-Muszka Zsuzsanna

While the Narcos Cinematic Universe, including Narcos (2015-2017), Narcos: Mexico (2018-2021), and Griselda (2024), mainly center men, there are countless influential women present. Whether traffickers, wives, or queenpins, they all influenced the cocaine boom of the 1980s, although in different ways. Unfortunately, as most narcomedia force women into the periphery of the trafficking world, their stories and influence are remarkable and undeniably important. The aim of this presentation is to highlight the different way women were present in the Colombian cocaine underworld in the 1980s and 1990s though the Narcos Cinematic Universe. Special attention will be paid to Griselda (2024), the only one of the NCU series which centers a female trafficker, Griselda Blanco.

Törzsök Réka (I. Angol irodalom és kultúra PhD, Irodalom-, Kultúra- és Nyelvtudományok Doktori Iskola, Hatvani István Szakkollégium): What Innocence Had Wrought: Interpersonal Dynamics in Ian McEwan's *The Innocent* and George Orwell's 1984

Témavezető: Prof. Dr. Béneyi Tamás

Ian McEwan's *The Innocent* (1990) and George Orwell's 1984 (1949) are both political novels, connected by genre and linked through their shared engagement with Cold War anxieties. Although beyond this connection the two novels may initially appear to have little in common, this paper seeks to uncover further points of overlap by examining the recurring motifs in *The Innocent* - motifs that strongly recall Orwell's novel. The analysis focuses on how these shared motifs manifest primarily in the interpersonal dynamics of the protagonists, often through opposing narrative means.

14:00 Történettudományi és Jogtudományi szekció

Levezető elnök: Prof. Dr. Lévai Csaba

Vanyó Márk Miklós (I. Történelem MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Nagy Lajos első Velence elleni hadjáratának ellentmondásai a vonatkozó források tükrében

Témavezető: Prof. Dr. Bárány Attila

Előadásomban először röviden összefoglalom Nagy Lajos első Velence elleni hadjáratának eseménytörténetét. Ezt követően kiemelem azokat az eseményeket, amelyek kapcsán a szakirodalom és a források egymásnak ellentmondó információkat közölnek: az 1344. évi hadjárat pontos időpontja, az 1345. évi hadjárat során felmerült árulás lehetősége, illetve az 1346. évi hadjáratban elszenvedett vereség okai és az árulás gyanúja. Ezután bemutatom az eltérő információkat és álláspontokat, majd ismertetem a saját meglátásomat is, amelyeket különböző forrásokra való hivatkozásokkal támasztok alá. Kutatásom során fő forrásaim – amelyekre hivatkozom is – Bánlaky József, Baumgarten Ferenc, Csákó Judit, Domanovszky Sándor, Vértesy Jenő és Wertner Mór írásai, valamint az okleveles anyagok esetében az Anjou-kori okmánytár voltak.

Zádori Imre Szabolcs (II. Történelem MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A rigómezei hadjárat kutatása

Témavezető: Prof. Dr. Bárány Attila

Hunyadi János 1448. évi hadjárata volt a középkori Magyar Királyság utolsó offenzívája az Oszmán Birodalom balkáni terjeszkedésének visszaszorítására, a sikerhez azonban a kormányzó pályafutásának legnagyobb hadserege sem bizonyult elegendőnek. A hadjáratra jelentősége ellenére sokáig viszonylag kevés figyelem irányult, s napjainkig számos kérdés merül fel történetének feldolgozása során. Előadásomban ezért be kívánom vezetni a hallgatóságot a hadjárat kutatásába a kapcsolódó források, illetve a szinte véget nem érő kutatási problémák ismertetésével.

Primayer Fanni Zita (II. Szabadszociológus BA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Reneszánsz és Isten – A reneszánsz filozófia

Témavezető: Dr. Valastyán Tamás

Előadásomban a reneszánsz időszakának teológiai és filozófiai változásait szeretném bemutatni. Következményeként hogyan vált újra a filozófia filozófiává az antikvitással a keresztény teológia világa mellett és ezáltal a reneszánsz ember hogyan viszonyul Istenhez.

Fodor András (II. Történelem MA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): George Washington semlegességi nyilatkozatának megszületése és értelmezései (1793)

Témavezető: Prof. Dr. Lévai Csaba

George Washington az Amerikai Egyesült Államok első elnöke volt, akinek 1789 és 1797 közötti elnökségének idején számtalan bel-és külpolitikai kihívással kellett szembe néznie. Egy olyan ország élén, ami nem olyan régen nyerte el pusztán a függetlenségét Nagy-Britanniától. Az előadás Washington elnökségének egyik fontos üzenetét, a francia forradalmi háborúk kezdetén kiadott semlegességi nyilatkozatát (1793) vizsgálja. Nagy hangsúlyt helyezve a nyilatkozat megszületésének körülményeire és annak a kortársak szemével való értelmezésére.

Birkés László (V. Informatikatanár-Történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára OMA, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): A Református Kollégium diáktársadalmának vizsgálata az első világháború küszöbén

Témavezető: Dr. Szilágyi Zsolt

Kutatásom célja a Református Kollégium diáktársadalom szerkezetének feltárása az első világháború kitörésének időszakában. A regisztrációs névjegyzékek digitalizálása mellett az

adatbázis felépítése és az abból nyert statisztikai adatok elemzése révén vizsgálom a kollégium regionális elterjedését, a hallgatók társadalmi és vallási összetételét, valamint az első generációs és hagyományt folytató értelmiségiek arányát.

Molnár Dániel (V. Jogász, Debreceni Egyetem, Hatvani István Szakkollégium): Hatósági közreműködéssel végzett árverések a polgári Magyarország magánjogában

Témavezető: Dr. Varga Nelli Edina

Az európai jogrendszerekben, köztük a magyar jogban az árveréseknek számos formája létezik. Az elmúlt évszázadok tapasztalatai alapján az árveréseknek két alaptípusa tűnik elkülöníthetőnek annak alapulvételével, hogy e speciális értékesítési eljárás milyen személyek részvételével zajlik: az egyik a magánárverés (másnéven az aukció), a másik a hatósági árverés. Az előbbi, ahogy azt elnevezése is sugallja, magánszemélyek közötti jogügyletként, egy adásvételi szerződés megkötésének egyik stációjaként valósul meg. Az utóbbi esetében viszont már összetettebb jogi konstrukcióról van szó, amelyben közhatalmat gyakorló személy bonyolítja le az árverést. Előadásomban annak bemutatására törekszem, hogy a polgári Magyarország magánjogában milyen, a mai fogalmaink szerinti hatósági árverés fogalmi körébe tartozó árverések léteztek.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-25-2 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Oláh Antónia (V. Jogász, Debreceni Egyetem, Praetor Szakkollégium): Az ügyvédi munkadíj megtérülésének alakulása az ítélkezési gyakorlat tükrében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet alapján

2025. február 7-én hatályát veszítette a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: régi IM rendelet), amely mintegy huszonkét éven keresztül állt a jogalkalmazók szolgálatában és biztosított a bíróságok számára jogalkalmazási keretet az ügyvédi munkadíjak megállapításához. Helyét 2025. február 8-tól a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (a továbbiakban: új IM rendelet) vette át, amely több szempontból új alapokra helyezte a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségek szabályozását. Előadásomban arra törekszem, hogy képet nyújtsak arról, hogy miként érvényesülnek a rendelet megalkotása mögötti jogalkotói célkitűzések a bírói gyakorlatban, illetve, hogy ismertessem a legfrissebb ítélkezési gyakorlat tendenciáit.

14:00 Szociológia és Társadalompolitika szekció

Levezető elnök: Dr. Loncsák Noémi

Vaszi Emőke (IV. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program): Iskolai bántalmazás előfordulását befolyásoló tényezők a szülői percepciók mentén

Témavezető: Dr. Rácz Andrea Anikó

Az iskolai bántalmazásokkal foglalkozó kutatások száma az elmúlt időszakban magas számban megjelent (Figula 2019, Coloroso 2020), amelyek kellőképpen rávilágítanak a probléma súlyosságára és azzal való foglalatosság nélkülözhetetlenségével. Az eddigi kutatások fókuszában főképpen a diákok és a tanárok kerültek, míg a szülők nézőpontját vizsgáló kutatások száma alacsony. Az iskolai bántalmazás ökológiai rendszerelmélete szerint (Espelage 2011, idézi Harcourt és mts 2015) a különböző szociális rendszerek (család, iskola, kortársak, társadalom, kultúra) egymással kölcsönös hatással vannak. Az adott elméleti megközelítés megalapozza jelen kutatásom relevanciáját, miszerint a szülői percepciók és interpretációk hozzájárulnak ahhoz,

hogy mélyebben megismerjük a bántalmazási gyakorlatok komplexitását. Jelen előadás során bemutatásra kerülnek azok a tényezők, hatások, amelyek forrásként jelenhetnek meg egy-egy bántalmazás során a szülői perspektívából tekintve.

Molnár Orsolya (IV. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program): Tudatos szülőség a digitalizáció kontextusában: mediációs stratégiák és percepciók egy esettanulmány nyomán
Témavezető: Dr. Huszti Éva

Esettanulmányomban egy székelyföldi, vidéki család példáján keresztül vizsgálom a szülői mediáció szerepét a gyermekek digitális eszközhasználatában. Az esettanulmány kvalitatív módszertannal, strukturált mélyinterjú segítségével készült, célja pedig feltárni, milyen stratégiákat alkalmaz a szülő a tudatos és biztonságos médiahasználat elősegítésére, valamint hogyan értékeli az online tér kockázatait és előnyeit. Az eredmények szerint a bizalomra és párbeszédre épülő, oktató jellegű mediáció dominál, míg a korlátozó és monitorizáló stratégiák háttérbe szorulnak. A tudatos szülői attitűd elősegíti a kiegyensúlyozott, felelősségteljes digitális szocializációt.

Krabák Attila Adrián (II. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program): A közösségi coach, mint újszerű szereplő a társadalmi felzárkózás elősegítésében
Témavezető: Dr. Szabó-Tóth Kinga

A közösségi coaching egy újkeletű, innovatív megközelítésű módszer a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítására, társadalmi integrációjuk elősegítésére a képessé tételük és participációjuk javítása által. A módszer a coaching alapelveire épül, így a közösségi coach leginkább kérdező, facilitáló, a kölcsönös tanulást segíti elő vagy alternatívákra mutat rá. Ennek során külső és belső erőforrások allokálásával támogatja a lakosok bevonódását az őket érintő fejlesztésekbe, akik képessé válhatnak arra, hogy tegyenek a saját jólétükért is. Az előadás célja a közösségi coaching szűkebben vett elméleti alapjainak bemutatása, különböző szerepeinek ismertetése és potenciális alkalmazási lehetőségeinek feltárása, tágabban a társadalmi felzárkózásban betöltendő szerepének, hozzájárulásának elemzése. Az látható, hogy a közösségi coaching a társadalmi leszakadás kezelésében jelentős potenciállal bír, ahogy egyre inkább kikristályosodik és jól alkalmazható módszerré válik.

Bajnóczki Laura (II. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program, Hatvani István Szakkollégium): Elit hobbi vagy társadalmi erő? A civilek kapcsolathálózati szegregációjának longitudinális vizsgálata

Témavezetők: Dr. Huszti Éva és Dr. Vida Anikó

Előadásomban a civil szervezeti tagok (későbbiekben civilek) magyar társadalomba való integráltságát vizsgáljuk méretgenerátoros kapcsolathálózati módszerrel. Kutatásunk során az alábbi kérdésekre keressük a válaszokat. Milyen mértékű kapcsolathálózati szegregációval néznek szembe a civilek? Mely tényezők (pld. város – vidék ellentéte) felelnek a civilek kapcsolathálózati szegregációjáért? Az eltérő szociodemográfiai háttér hogyan befolyásolja a civiliségről alkotott képet?

Markovics Márton (IV. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program): A kirekesztés nyelvi-diskurzív módszerei a Finnek Pártja képviselőinek videós tartalmai alatt

Témavezető: Simonné Prof. Dr. Csoba Judit

A vizsgálat keretében a nemzeti, populista Finnek Pártja vezető politikusainak YouTube csatornáin szereplő videó alatti megjegyzések diskurzuselemzését végeztük el abból a szempontból, hogy milyen nyelvi-diskurzív eszközökkel történik más csoportok finn

társadalomból történő kirekesztése. Az elemzés idődimenziója a Finnek Pártja koalíciós kormányba való bekerülésétől a 2023. július 1-től 2025. április 23-ig tartó időszakot foglalta magában. Ezt követően az előre kialakított szótáraink segítségével a kapott megjegyzéseket a Finnek Pártja által leggyakrabban artikulált két külső csoportra szűkítettük le (bevándorlók, politikai baloldal). Végül 444 megjegyzésben tudtuk egyértelműen azonosítani a két külső csoportot. Az elemzést a MAXQDA kvalitatív tartalomelemző programmal végeztük.

Szarka Melitta (IV. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program): A magyar fiatalok közéleti részvételének motivációi

Témavezetők: Dr. Balogh László Levente és Dr. Zsigmond Csilla Dalma

A vizsgálat célja feltárni az aktív fiatalok közéleti és politikai szerepvállalásának motivációit, életútjuk meghatározó állomásait, a demokráciához való viszonyukat, valamint azt, hogyan értelmezik a politikai nyilvánosság tereit. Emellett a kutatás figyelmet fordít a közéleti aktivitás hagyományos és alternatív formáinak megjelenésére is. Arra keressük a választ, hogyan gondolkodnak a fiatalok a közletről, mit értenek politikai aktivitás alatt, hogyan határozzák meg önmagukat ezekben a kontextusokban, és milyen szerepet tulajdonítanak saját részvételüknek. Ezt kvalitatív módszerekkel kívánja megvalósítani. Grasso (2017) elméletét alapul véve külön figyelmet fordítunk arra, milyen politikai környezet vette körül a fiatalokat életük korai szakaszában, milyen politikai események maradtak meg emlékezetükben gyermekként, és ezek milyen jelentőséget kaptak számukra – akár emlékként, akár aktív részvétel révén.

Balogh Jenifer (II. Szociológia PhD, Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program): Család és iskola kapcsolata - reziliens szülők, kell-e a láthatatlan esernyő?

Témavezető: Dr. Czibere Ibolya

A roma tanulók iskolai sikeressége egész Európában kiemelt kérdés, amelyben a szülők szerepe meghatározó (Balogh, 2022). A kutatás középpontjában reziliens szülők állnak, akiknek gyermekei egyetemi tanulmányokat folytatnak. A fő kérdés: mitől lesz reziliens egy szülő? Ehhez kapcsolódóan vizsgálom az otthoni és iskolai szülői bevonódás szerepét a gyermek karrierjében. A feltáró jellegű, kvalitatív vizsgálat félig strukturált interjúkkal zajlott, mivel a cél a jelenség mélyebb megértése egy kevésbé kutatott területen. A nem valószínűségi mintavétel korlátozza az eredmények általánosíthatóságát (Balogh, 2022). 2024 márciusában 11 interjú (N=11) készült olyan szülőkkel, akiknek hátrányos helyzetű roma származású gyermeke a Debreceni Egyetemen tanul. Az eredmények szerint a szülőnek fel kell ismernie saját szülői sikerét, mert a család hatása elsődleges. Ha a tanulás érték a szülők számára, az a gyermek számára is természetes mintává válik (Balogh és Ceglédi, 2022).

* * *

Köszönjük
a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottságának
támogatását

**DEBRECENI
EGYETEM**

**Hatvani István
Szakkollégium**

Debreceni Egyetem

Debreceni Egyetem Hatvani István Szakkollégium
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.; 4002 Debrecen Pf. 400.

www.hatvaniszakoli.hu

hatvani@unideb.hu